

УДК 343.985

Н. В. Павлюк, кандидат юридичних наук, молодший науковий співробітник лабораторії «Використання сучасних досягнень науки і техніки у боротьбі зі злочинністю» Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, м. Харків

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ДО ДОПИТУ НЕПОВНОЛІТНІХ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Стаття присвячена специфіці підготовки до допиту неповнолітніх під час досудового розслідування. У статті викладені певні рекомендації для удосконалення законодавства України, яке регулює порядок проведення даної процесуальної дії.

Ключові слова: кримінальне провадження, неповнолітні, підозрюваний, події злочину, психологічні особливості, тривалість допиту, показання.

Для ефективного проведення допиту велике значення має його правильна організація, яка полягає в глибокому і всебічному вивченні матеріалів кримінального провадження, ознайомленні зі спеціальними питаннями, з деякими даними про особу допитуваного, складанні плану, визначенні питань щодо створення відповідних умов для здійснення даної процесуальної дії, про місце і час її проведення тощо¹. Підготовчі заходи, з якими пов'язаний порядок допиту неповнолітніх, мають деякі особливості. Процесуальний порядок допиту неповнолітніх передбачений нормами чинного Кримінального процесуального кодексу України (статті 226, 354, 490). Він має свою специфіку і ґрунтується на врахуванні знань про допитуваного, перш за все психологічних характеристик, що притаманні віку допитуваного. Вік, починаючи з якого неповнолітні можуть виступати на допиті як свідки або потерпілі, у кримінальному процесуальному законодавстві не визначений. Однак слід звернути увагу на те, що особливості, прита-

¹ Коновалова В. Е. Допрос: тактика и психология : учеб. пособие / В. Е. Коновалова. – Х.: Консум, 1999. – С. 39–41.

манні психіці неповнолітніх, не є ані психічними, ані фізичними вадами, проте вони, без сумніву, впливають на процеси формування й надання ними показань, що створює чималі труднощі для осіб, які проводять розслідування за кримінальним провадженням, а саме: під час одержання показань від неповнолітніх та під час оцінювання доказів¹. Мінімальний вік, починаючи з якого неповнолітні можуть бути допитані як підозрювані, визначений статтями закону. Відповідно до ст. 22 КК України до кримінальної відповідальності можуть бути притягнуті особи, яким до вчинення злочину виповнилося 16 років. Особи, що вчинили злочин у віці від 14 до 16 років, можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності за злочини, винятковий перелік яких надано у ч. 2 ст. 22 КК України². Якщо неповнолітнім, який досяг 11 років, але до виповнення віку, з якого законом передбачена кримінальна відповідальність, вчинене суспільно небезпечне діяння, то за фактом цього діяння порушується кримінальне провадження. Таке провадження вирішується в порядку, передбаченому статтями 498, 499, 500, 501, 502 КПК України, — до неповнолітнього застосовуються примусові заходи виховного характеру³.

Важливим моментом є вивчення особи допитуваного. Від того, наскільки повно й всебічно слідчий вивчить його особу, особливості психіки, багато у чому залежить успіх і результативність допиту⁴. Обсяг і методи цього вивчення залежать від процесуального становища допитуваного, цілей допиту й обставин вчинення злочину⁵.

¹ Коченов М. М. Психология допроса малолетних свидетелей : метод. пособие / М. М. Коченов, Н. Р. Осипова. — М. : ВИ по ИП и РМПП, 1984. — С. 3.

² Кримінальний кодекс України : за станом на 10 січ. 2010 р. / уклад. В. І. Тютюгін. — Х. : Одиссей, 2010. — С. 14–15.

³ Кримінальний процесуальний кодекс України: прийнятий Верховною Радою України Законом № 4651-VI від 13.04.2012 р. ; Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України» № 4651-VI від 13.04.2012 р. — Х. : Право, 2012. — С. 254–256.

⁴ Закатов А. А. Тактика допроса потерпевшего на предварительном следствии : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.717 / А. А. Закатов. — Одесса, 1971. — С. 19–20.

⁵ Руководство для следователей : учеб. пособие / Р. С. Белкин, И. В. Виноградов, Г. Г. Зуйков, Л. М. Карнеева, Г. И. Кочаров и др. ; отв. ред. В. В. Найденев, П. А. Олейник. — 2-е изд., перераб. — М. : Юрид. лит., 1981. — Ч. 1. — С. 69.

При провадженні досудового розслідування злочинів, вчинених неповнолітніми, крім обставин, зазначених у ст. 91 КПК України, слідчий має з'ясувати: 1) вік неповнолітнього (число, місяць, рік народження), стан здоров'я та рівень розвитку, інші соціально-психологічні риси особи, які необхідно враховувати при індивідуалізації відповідальності чи обранні заходу виховного характеру. За наявності даних про розумову відсталість останнього, не пов'язану з психічною хворобою, має бути також з'ясовано, чи міг він повністю усвідомлювати значення своїх дій і в якій мірі міг керувати ними; 2) ставлення неповнолітнього до вчиненого ним діяння; 3) умови життя та виховання неповнолітнього; 4) наявність дорослих підбурювачів та інших співучасників злочину (ст. 485 КПК України). Законодавцем збільшено кількість обставин, що підлягають встановленню (ст. 487 КПК України), а саме: 1) склад сім'ї неповнолітнього, обстановка в ній, взаємини між дорослими членами сім'ї та дорослими і дітьми, ставлення батьків до виховання неповнолітнього, форми контролю за його поведінкою, морально-побутові умови сім'ї; 2) обстановка в школі чи іншому навчальному закладі або на виробництві, його ставлення до навчання чи роботи, взаємини з вихователями, учителями, однолітками, характер і ефективність виховних заходів, які раніше застосовувалися до нього; 3) зв'язки і поведінка неповнолітнього поза домом, навчальним закладом та роботою¹. Така процесуальна деталізація обставин, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні, є гарантією дотримання й забезпечення прав та свобод неповнолітніх і свідчитиме про повноту проведення розслідування злочину².

Як правило, виклик неповнолітніх на допит проводиться через їх законних представників (ч. 4 ст. 135; ч. 1 ст. 489 КПК України). Інший порядок виклику допускається лише в разі, якщо

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України: прийнятий Верховною Радою України Законом № 4651-VI від 13.04.2012 р. ; Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України» № 4651-VI від 13.04.2012 р. – Х. : Право, 2012. – С. 249–250.

² Фаринник В. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх / В. Фаринник // Юрид. вісн. України. – 2012. – № 31 (892). – С. 4.

це зумовлюється обставинами, встановленими під час кримінального провадження¹.

Обрання місця проведення допиту є серйозним питанням. Закон надає можливість слідчому самостійно визначити це місце залежно від обставин кримінального провадження. Тобто допит здійснюється за місцем проведення досудового розслідування або в іншому місці за погодженням із особою, яку мають намір допитати (ч. 1 ст. 224 КПК України). Згідно з досвідом юридичної практики допит неповнолітніх молодших вікових груп найдоцільніше проводити в обстановці, добре знайомій і звичній для допитуваного, — дитячому садку, школі чи квартирі неповнолітнього або близьких йому осіб². На наш погляд, кабінет слідчого не буде вдало обраним місцем допиту неповнолітніх молодших вікових груп. Як альтернативу рекомендуємо використовувати спеціально обладнаний кабінет психолога, куди слідчий може викликати допитуваного разом із законними представниками та іншими учасниками кримінального провадження.

Допит неповнолітніх старших вікових груп, навпаки, доцільно проводити в кабінеті слідчого, оскільки офіційна, ділова обстановка в поєднанні з роз'ясненням слідчого про необхідність розповісти все, що неповнолітньому відомо, підкреслює важливість того, що відбувається, і налаштовує допитуваного на надання повних та правдивих показань³. Бажано, щоб у кабінеті під час допиту не знаходилися зайняті своїми справами інші слідчі і тим більше сторонні особи, щоб на столі у слідчого не було ніяких зайвих предметів. Більшість слідчих вважає, що місце проведення допиту впливає на ефективність цієї слідчої дії⁴. Практика свідчить, що часто основним

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України: прийнятий Верховною Радою України Законом № 4651-VI від 13.04.2012 р. ; Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України» № 4651-VI від 13.04.2012 р. – Х. : Право, 2012. – С. 73; 251.

² Советская криминалистика : учебник / под ред. С. П. Митричева, Н. В. Терзиева. – М. : ВЮЗИ, 1962. – Ч. 1. – С. 332–333.

³ Руководство по расследованию преступлений : науч.-практ. пособие / А. В. Грищенко, Т. В. Каткова, Г. К. Кожевников и др. – Х. : Консум, 2001. – С. 448–449.

⁴ Макаренко И. А. Личность несовершеннолетнего обвиняемого как объект криминалистического исследования : монография / И. А. Макаренко. – М. : Юрлитинформ, 2006. – С. 258–259.

місцем проведення допиту неповнолітніх є кабінет слідчого. Дані, одержані нами в результаті узагальнення протоколів допиту неповнолітніх на досудовому слідстві, підтверджують, що у 82 % випадків допит, в якому брали участь неповнолітні старших вікових груп, проводився в кабінеті слідчого. У школі були допитані лише 15 % неповнолітніх і вдома — тільки 3 %.

Важливо зазначити, що, на відміну від КПК України 1960 р., який передбачав обов'язок слідчого допитати невідкладно обвинуваченого та в певних випадках підозрюваного, КПК 2012 р. не передбачає обов'язкового допиту неповнолітнього підозрюваного після повідомлення йому про підозру¹. Однак марнування часу може привести до навмисного чи ненавмисного викривлення показань неповнолітніх. Слід враховувати, що одним із чинників, який досить часто сприяє викривленню істини в показаннях, є навіювання — вплив на суб'єкта, що відбувається за межами його волі й поза його свідомістю². Неповнолітні є вразливими й такими, що не володіють достатньо розвинутою здатністю до самостійного логічного мислення, не мають твердих життєвих принципів та переконань³. Вони найбільш схильні до впливу осіб зі свого оточення, особливо тих, хто розпитує їх задовго до приходу слідчого про ті події, учасниками яких вони були, і мимовільно або з певним наміром впливають на останніх, нав'язуючи власне уявлення про цю подію⁴. На достовірність показань також діє чинник часу. Чим більше минає часу з моменту сприйняття, тим значніша ймовірність забування. Подальша діяльність неповнолітнього також впливає на запам'ятовування. Отже, обставини вчиненого діяння можуть частково стертися з його

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. Т. 2 / С. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. — Х. : Право, 2012. — С. 386.

² Канторович Я. А. Психология свидетельских показаний / Я. А. Канторович. — Х. : Юрид. изд-во НКЮ УССР, 1925. — С. 26.

³ Парыгин Б. Д. Основы социально-психологической теории / Б. Д. Парыгин. — М. : Мысль, 1971. — С. 265.

⁴ Тадевосян В. С. Расследование дел о преступлениях несовершеннолетних : метод. руководство / В. С. Тадевосян. — 2-е изд. — М. : Юрид. изд-во Мин-ва юстиции СССР, 1946. — С. 32.

пам'яті¹. Допит по «гарячих» слідах осіб із недостатнім життєвим досвідом нерідко дає позитивні результати, оскільки допитуваний не встигає самостійно деформувати уявлення², тому наголосимо на необхідності внесення відповідних змін до Кримінального процесуального кодексу України, де доцільно передбачити невідкладне проведення допиту неповнолітнього підозрюваного.

Строк, у який має бути допитаний неповнолітній свідок, законом не встановлений, але допитувати неповнолітніх молодших вікових груп про емоційно нейтральні для них обставини також рекомендується якнайшвидше після сприйняття ними подій злочину. У тих випадках, коли відомо, що події злочину могли сильно схвилювати допитуваного, доцільно проводити цю слідчу дію не раніше ніж через два-три дні після події³.

Важливим елементом підготовки до допиту неповнолітніх є вирішення питання про те, хто з указаних у законі осіб братиме участь під час допиту⁴. Вирішуючи таке питання, слідчий або інший допитуючий повинен враховувати, що присутність законного представника, педагога або психолога під час допиту неповнолітньої особи віком до чотирнадцяти років є обов'язковою. Якщо є така потреба, то на допит неповнолітнього запрошується лікар (ч. 1 ст. 226; ч. 1 ст. 227; ч. 1 ст. 354 КПК України). Педагог чи психолог, лікар, батьки або інші законні представники неповнолітнього можуть бути присутні під час допиту підозрюваного або обвинуваченого у разі, коли неповнолітній не досяг шістнадцятирічного віку або якщо неповнолітнього визнано розумово відсталим (ч. 1 ст. 491 КПК України). Згідно з п. 1 ч. 2 ст. 52 та ч. 1 ст. 490 КПК України обов'язковою є участь захисника при допиті неповнолітньої особи у віці до 18 років, яка підозрюється або обвинувачується у вчинен-

¹ Рахунов Р. Д. Свидетельские показания в советском уголовном процессе / Р. Д. Рахунов. – М. : Госюриздат, 1955. – С. 142–143.

² Салтевський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі) : підручник / М. В. Салтевський. – К. : Кондор, 2005. – С. 359–360.

³ Коченов М. М. Психология допроса малолетних свидетелей : метод. пособие / М. М. Коченов, Н. Р. Осипова. – М. : ВИ по ИП и РМПП, 1984. – С. 20.

⁴ Порубов Н. И. Семинары по криминалистике : учеб.-метод. пособие / Н. И. Порубов, А. А. Закатов. – Мн. : Выш. школа, 1984. – С. 177.

ні злочину. Захисник залучається у кримінальне провадження з моменту встановлення факту неповноліття або виникнення будь-яких сумнівів у тому, що особа є повнолітньою¹. Оскільки участь захисника у проведенні допиту за участю неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого є обов'язковою, то у разі, коли ця особа або її законні представники не запросили захисника, участь останнього повинен своєчасно забезпечити слідчий², прокурор, слідчий суддя чи суд (ст. 49 КПК України)³.

Особливим питанням порядку допиту неповнолітніх є тривалість його проведення. Кримінальний процесуальний закон України чітко не регламентує тривалість проведення допиту неповнолітніх осіб. Відповідно до ч. 2 ст. 226 КПК України допит неповнолітніх осіб молодших і старших вікових груп не може продовжуватися без перерви понад одну годину, а загалом — понад дві години на день⁴. Отже, законодавець допускає єдиний підхід до тривалості проведення допиту неповнолітніх різних вікових груп. Чи розумно це? На наш погляд, норма кримінального процесуального закону, що регулює тривалість проведення допиту неповнолітніх, потребує особливо ретельної регламентації.

Аналізуючи рекомендації, що містяться в юридичній літературі стосовно тривалості допиту неповнолітніх осіб, ми одержали таку інформацію, а саме: у більшості випадків продуктивно надавати показання неповнолітні молодших вікових груп можуть від 15–

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України: прийнятий Верховною Радою України Законом № 4651-VI від 13.04.2012 р.; Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України» № 4651-VI від 13.04.2012 р. – Х. : Право, 2012. – С. 124–125; 189; 251; 33.

² Шимановский В. В. Процессуальные особенности расследования преступлений несовершеннолетних : учеб. пособие / В. В. Шимановский ; под ред. А. А. Любавина. – Волгоград : Высш. следств. школа МВД СССР, 1980. – С. 25.

³ Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, С. М. Блажівський, С. П. Бурдоль та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – С. 168–170.

⁴ Кримінальний процесуальний кодекс України: прийнятий Верховною Радою України Законом № 4651-VI від 13.04.2012 р.; Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України» № 4652-VI від 13.04.2012 р. – Х. : Право, 2012. – С. 125.

20 хвилин, зокрема, це стосується допитуваних 3–5 років; 5–7-річні неповнолітні — близько 20–25 хвилин; 7–10-річні — від 25 до 35 хвилин. Якщо допитуючий за цей час не встигає з'ясувати питання, що його цікавлять, бажано зробити перерву. Після двох періодів допиту продуктивність інтелектуальної діяльності неповнолітніх знижується¹. І. С. Федотов вважає, що тривалість допиту неповнолітніх молодшого віку не повинна перевищувати півтори години². Відносно допитуваних старших вікових груп також не рекомендується проводити тривалий допит без перерви, протягом якої допитуваний міг би трохи відволіктися від внутрішньої напруженості³. На думку психологів, при тривалих допитах зростає можливість сугестивного впливу на неповнолітнього з боку слідчого, оскільки відчуття втоми знижує опір до навіювання. У зв'язку з цим А. О. Шуліченко рекомендує обмежити тривалість допиту неповнолітнього обвинуваченого без проведення перерви однією годиною⁴, і С. В. Тетюев також вважає за доцільне обмежити тривалість допиту неповнолітніх без перерви максимум однією годиною. При цьому, на думку автора, у випадках стомлення неповнолітнього допит має бути перерваний до закінчення часу, що відведений законом на проведення даної слідчої дії. Мається на увазі й загальний час, протягом якого може тривати допит, і час допиту без перерви⁵. О. В. Міщенко вважає, що допит неповнолітнього обвинува-

¹ Коченов М. М. Психология допроса малолетних свидетелей : метод. пособие / М. М. Коченов, Н. Р. Осипова. – М. : ВИ по ИП и РМПП, 1984. – С. 27–28.

² Федотов И. С. Особенности проведения допроса малолетнего потерпевшего от насильственного преступления / И. С. Федотов // Несовершеннолетние: социально-правовые проблемы теории и практики : науч. ст. и материалы Всерос. «круглого стола», провед. на базе юрид. клиники Воронеж. ин-та МВД России. – Воронеж : Воронеж. ин-т МВД России, 2007. – Вып. 3. – С. 135.

³ Леоненко В. В. Судебное производство по делам о преступлениях несовершеннолетних / В. В. Леоненко. – К. : Наук. думка, 1987. – С. 126.

⁴ Шуличенко А. А. Показания обвиняемого: правовой, психологический и нравственный аспекты : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / А. А. Шуличенко. – М., 2008. – С. 26.

⁵ Тетюев С. В. Использование педагогических и психологических знаний в производстве по уголовным делам с участием несовершеннолетних : монография / С. В. Тетюев ; под ред. А. В. Кудрявцевой. – М. : Юрлитинформ, 2009. – С. 158.

ченого не може тривати понад 40 хвилин без перерви, а загальна тривалість допиту — більше чотирьох годин у день, оскільки неповнолітній не здатний утримувати увагу більше 40–45 хвилин¹. Кримінально-процесуальний кодекс РФ обмежив час допиту неповнолітнього обвинуваченого, підозрюваного: допит не може тривати понад дві години без перерви. У цілому тривалість допиту не може перевищувати чотирьох годин у день. Проте обмеження тривалості допитів неповнолітніх запроваджено лише щодо обвинувачених і підозрюваних та не має відношення до допитів неповнолітніх свідків і потерпілих².

На нашу думку, вивчення і розробка питання, що пов'язане з тривалістю проведення допиту неповнолітніх, неможливо розглядати у відриві від даних, які містяться у працях із дитячої, вікової та педагогічної психології, психології юнацького віку, оскільки неповнолітнім різних вікових груп притаманні певні психологічні особливості. Чим молодшим є допитуваний, тим коротшим за часом проведення має бути його допит. При невеликій тривалості допит не буде пов'язаний з особливими переважаннями для даних осіб³. Нетривалість допитів неповнолітніх молодших вікових груп та неповнолітніх підліткового віку пов'язана з тим, що ці особи швидко стомлюються, їх увага розсіюється, що призводить до неповноти показань. Якщо допит проводиться протягом тривалого часу, необхідно передбачити перерви для відпочинку й відновлення уваги неповнолітнього⁴.

На наш погляд, регламентація проведення допиту не може бути єдиною для всіх неповнолітніх, враховуючи, що різним віковим групам вказаних осіб притаманні певні психологічні особливості, перш за все пов'язані з рівнем розвитку уваги допитуваного. У зв'язку з

---

¹ Мищенко Е. В. Процессуальные и психологические особенности допроса несовершеннолетних обвиняемых / Е. В. Мищенко // Вестн. Оренбург. гос. ун-та. – 2005. – № 3. – С. 142.

² Багаутдинов Ф. Ювенальная юстиция начинается с предварительного следствия / Ф. Багаутдинов // Рос. юстиция. – 2002. – № 9. – С. 43.

³ Ароцкер Л. Е. Тактика и этика судебного допроса / Л. Е. Ароцкер. – М. : Юрид. лит., 1969. – С. 105.

⁴ Закатов А. А. Психологические особенности тактики производства следственных действий с участием несовершеннолетних : учеб. пособие / А. А. Закатов. – Волгоград : Высш. следств. шк. МВД СССР, 1979. – С. 31.

цим пропонуємо закріпити у законі тривалість проведення допиту неповнолітніх і внести такі зміни у формулювання статей 226, 354, 490 Кримінального процесуального кодексу України, а саме: доповнити частину другу ст. 226 КПК України вимогами такого змісту: «Допит малолітньої або неповнолітньої особи проводиться в денний час і не може тривати без перерви. Тривалість допиту обмежується віком допитуваного. Допит особи дошкільного віку 3–5 років не може продовжуватися без перерви понад 15 хвилин, а в цілому — понад 30 хвилин на день. Допит особи дошкільного віку 5–6(7) років — понад 20 хвилин без перерви, а загалом — понад 40 хвилин на день. Допит особи молодшого шкільного віку 6(7)–11(12) років проводиться без перерви не більше 30 хвилин, а в цілому — не більше однієї години на день. Допит особи підліткового віку 11(12)–14(15) років проводиться без перерви не більше 40 хвилин, а в цілому — не більше двох годин на день. Тривалість перерви між періодами допиту осіб 3–14(15) років визначається психологом з урахуванням психічного стану допитуваного. Допит особи віку ранньої юності 14(15)–18 років не повинен перевищувати однієї години без перерви, а в цілому — понад чотири години на день. Тривалість перерви між періодами допиту має бути не менше 10 хвилин з урахуванням психічного стану допитуваного. У випадках втомлення особи допит має бути перерваний до закінчення визначеного часу або перенесений на наступний день». Доповнити ст. 354 КПК України частиною четвертою такого змісту: «Тривалість допиту малолітнього або неповнолітнього свідка визначається відповідно до вимог, передбачених частиною другою статті 226 цього Кодексу». Частини «чотири», «п'ять» указаної статті викласти як частини «п'ять», «шість» відповідно. Формулювання ст. 490 КПК України доповнити такою частиною: «Допит неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого проводиться в денний час і не може тривати без перерви понад одну годину, а в цілому — понад чотири години на день. Тривалість перерв між періодами допиту має бути не менше 10 хвилин з урахуванням психічного стану неповнолітнього. У випадках втомлення неповнолітнього допит має бути перерваний до закінчення визначеного часу або перенесений на наступний день». Дану частину викласти як частину другу вказаної статті.

Статья посвящена специфике подготовки к допросу несовершеннолетних на стадии досудебного расследования. В статье изложены определенные рекомендации для усовершенствования законодательства Украины, которое регулирует порядок проведения данного процессуального действия.

The article is devoted to the specific of arrange for an interview minor on the stage of pre-trial investigation. In the article certain recommendations are expounded for the improvement of legislation of Ukraine, that regulates the order of realization of this judicial action.

Рекомендовано до опублікування на засіданні лабораторії «Використання сучасних досягнень науки і техніки у боротьбі зі злочинністю» НДІ ВПЗ імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України (протокол № 2 від 6 лютого 2013 р.).

*Рецензент – доктор юридичних наук, професор **В. Ю. Шенітько.***